

ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

Πρότασις βελτιώσεως τούτου πρὸς ἐπιτάχυνσιν
τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως

Ὑπὸ τοῦ κ. ΠΑΥΛΟΥ Μ. ΜΑΛΙΝΔΡΕΤΟΥ

1. Γενικαὶ ἀρχαὶ διοικητικῆς ἀποκεντρώσεως

Πρὸς ἐνάσκησιν τῆς δραστηριότητός του τὸ κράτος προσπαθεῖ νὰ ἀνευρη καὶ νὰ χρησιμοποιήσῃ τὰς μεθόδους ἐκείνας διοικήσεως διὰ τῶν ὁποίων θὰ ἐπετυγχάνωντο οἱ παρ' αὐτοῦ ἐπιδιωκόμενοι σκοποὶ εὐκολώτερον. Βασικὴν δὲ θέσιν οἰασθήποτε μεθόδου διοικήσεως ἔχει ἡ κατανομή τῆς δραστηριότητος τοῦ κράτους μεταξύ τοῦ κεντρικοῦ καὶ τῶν περιφερειακῶν κρατικῶν ὀργάνων, ἡ ὁποία προσδιορίζει τὴν ἔκτασιν τῆς περιφερειακῆς ἀποκεντρώσεως.

Αἱ χρησιμοποιούμεναι μέθοδοι καὶ ἡ ἔκτασις τῆς περιφερειακῆς ἀποκεντρώσεως εἰς ἐκάστην χώραν ἐξαρτῶνται ἐκ πλήθους παραγόντων. Τοιοῦτους παράγοντας ἀποτελοῦν :

- α) Αἱ πολιτικαὶ συνθήκαι τῆς χώρας.
- β) Ἡ ἱστορικὴ ἐξέλιξις ταύτης.
- γ) Ἡ γεωγραφικὴ διαμόρφωσις ταύτης.
- δ) Ἡ πολιτικὴ κατάστασις τοῦ πληθυσμοῦ.
- ε) Τὸ εἰσοδηματικὸν ἐπίπεδον αὐτοῦ κλπ.

Λόγῳ ἀκριβῶς τοῦ πλήθους τῶν παραγόντων τούτων, παρατηροῦμεν μεγάλας διαφορὰς ὅσον ἀφορᾷ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ἐκάστη χώρα ἀντιμετωπίζει τὸ πρόβλημα τῆς περιφερειακῆς κατανομῆς τῆς κρατικῆς λειτουργίας, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξαρτᾶται μεγάλως ἡ ἀποτελεσματικότης ταύτης, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀρμονικὴν διεξαγωγὴν τῆς καὶ τὴν ὑποβοήθησιν τοῦ ἔργου τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως (1).

Τὸ κόστος τῆς κρατικῆς λειτουργίας — ἐκφραζόμενον διὰ τῶν καταναλω-

1) Δέον νὰ διευκρινισθῇ ὅτι δὲν ἀποτελεῖ ἀντικείμενον τῆς παρούσης ἡ διερεύνησις τῶν κριτηρίων γεωγραφικῆς κατανομῆς τῶν πόρων.

τικῶν δαπανῶν τοῦ προϋπολογισμοῦ — ἐξαρτᾶται ἀποφασιστικῶς ἐκ τοῦ τρόπου κατὰ τὸν ὁποῖον ἀσκεῖται αὕτη. Εἶναι γενικῶς παραδεκτὸν ὅτι ὠριμέναί λειτουργίαι τοῦ κράτους πέραν τῶν καθαρῶς οἰκονομικῶν κριτηρίων (ὅπως π.χ. ἡ λειτουργία ἀσφαλείας κλπ.), δεόν νὰ ἀσκοῦνται ἐκ μέρους τῆς κεντρικῆς διοικήσεως. Ἡ συγκέντρωσις ἐν τούτοις τοῦ συνόλου τῶν κρατικῶν λειτουργιῶν εἰς τὸ κέντρον, θὰ εἶχεν ὡς συνέπειαν τὴν ἀνάπτυξιν γραφειοκρατίας, ἡ ὁποία θὰ παρημποδίζε τὴν ὁμαλὴν καὶ σύντομον ἐξυπηρέτησιν τῶν πολιτῶν καὶ θὰ συνεπήγετο σπατάλην πόρων διὰ τὸ κράτος καὶ ἀδικαιολογήτους ταλαιπωρίας διὰ τοὺς πολίτας. Ἡ ὀρθὴ συνεπῶς κατανομὴ τῆς κρατικῆς λειτουργίας δεόν νὰ ἀποτελῇ ἀντικείμενον προσηκτικῆς μελέτης καὶ νὰ ἀντιμετωπισθῇ διὰ συντονισμένου προγραμματισμοῦ, καθ' ὅσον ἡ ἐπ' εὐκαιρίας ἀντιμετώπισις τοῦ προβλήματος τούτου καθιστᾷ δυσμενεῖς τὰς μεταξὺ κράτους καὶ πολίτου σχέσεις. Τοῦτο ὀφείλεται ἀφ' ἐνὸς μὲν εἰς τὴν δυσκολίαν — ἐκ τῆς ἀναπτύξεως σχετικῆς γραφειοκρατίας — τῆς ἐξυπηρέτησεως τοῦ πολίτου, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὰς ἠϋξημένας ἐπιβαρύνσεις, τὰς ὁποίας ὑφίσταται ὁ πολίτης ἐκ τῆς ἀνάγκης συντηρήσεως τῆς πληθῶρας τῶν διοικητικῶν ὑπαλλήλων. Ἡ ὀρθὴ συνεπῶς ἐκ τῆς ἀπόψεως ταύτης λύσις εὐρίσκεται εἰς τὴν ἀποκέντρωσιν τῶν διοικητικῶν ἀρμοδιοτήτων τοῦ κράτους καὶ εἰς τὴν διατήρησιν ὑπ' αὐτοῦ τῆς κεντρικῆς κατευθύνσεως τοῦ ἐλέγχου καὶ τῆς διαχειρίσεως τοῦ δημοσίου χρήματος, διὰ συντονισμοῦ τῶν ἐπὶ μέρους δραστηριοτήτων τῶν κρατικῶν περιφερειακῶν ὀργάνων.

Τὸ κράτος δύναται νὰ παράσχη εἰς τὰ περιφερειακὰ ὄργανα διοικητικὴν αὐτοτέλειαν καὶ οἰκονομικὴν τοιαύτην. Ἡ πρώτη συνίσταται εἰς τὸν μνηχανισμόν τῆς λειτουργίας καὶ τὸν τρόπον λήψεως τῶν σχετικῶν πρὸς τὰ διάφορα θέματα ἀποφάσεων, ἐνῶ ἡ δευτέρα εἰς τὴν ἐλευθέραν ἐξασφάλισιν πόρων καὶ διάθεσιν τούτων εἰς τοὺς ἐπὶ μέρους τομεῖς. Δύναται ὡσαύτως τὸ κράτος νὰ ἐξασφαλίζῃ εἰς τὰ περιφερειακὰ ὄργανα τοὺς πόρους καὶ νὰ ἀφήσῃ εἰς ταῦτα ἐλευθέραν διαχείρησιν τούτων, λόγῳ τοῦ ὅτι τὰ περιφερειακὰ ὄργανα προσηρμοσμένα εἰς τὰς εἰδικὰς συνθήκας τῆς περιοχῆς δύνανται νὰ προβοῦν, ἄνευ πολιτικῶν παρεμβάσεων, εἰς ἀξιολόγησιν τῶν ἀναγκῶν μὲ κριτήριον τὴν καλυτέραν ἐξυπηρέτησιν τῆς περιοχῆς καὶ νὰ ἱκανοποιήσουν τὰς πράγματι πλέον ἐπιτακτικὰς. Δύναται ἐνταῦθα νὰ λεχθῇ ὅτι δι' ἕκαστον εἶδος δημοσίου ἐσόδου καὶ δι' ἕκαστην κατηγορίαν δημοσίας δαπάνης ἀπαιτεῖται προσηκτικὴ μελέτη, ἐκ τῆς ὁποίας θὰ διαφανῇ ποῖος θὰ πρέπει νὰ εἶναι ὁ πλέον κατάλληλος φορεὺς, ἵνα πραγματοποιηθῇ κατὰ τὸν οἰκονομικώτερον τρόπον, τόσον ἡ εἰσπραξις τῶν ἐσόδων ὅσον καὶ ἡ διενέργεια τῶν ἐπὶ μέρους δαπανῶν. Τελικῶς, ἐπιλέγονται αἱ μέθοδοι καὶ οἱ φορεῖς ἐκεῖνοι, μέσῳ τῶν ὁποίων ἐπιτυγχάνεται ἡ μικροτέρα θυσία διὰ τὴν συλλογὴν ὅλων τῶν ἐσόδων καὶ διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν δημοσίων δαπανῶν.

Πέραν τούτων αἱ συνέπειαι τῆς μὴ ὀρθῆς ἀντιμετωπίσεως τοῦ προβλήματος τῆς περιφερειακῆς ἀποκεντρώσεως ἐνδέχεται νὰ ἀποβοῦν σοβαραὶ ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑποβόηθησιν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῶν καθυστερημένων χωρῶν. Ἡ σπατάλη πόρων, τὴν ὁποίαν συνεπάγεται ἡ ὑπέρμετρος συγκέν-

τρωσις τῆς κρατικῆς δραστηριότητος εἰς τὸ κέντρον, ὡς ἀνελύθη ἤδη, ἐμποδίζει τὴν αὐξησιν τῶν δαπανῶν ἐκείνων διὰ τῶν ὁποίων θὰ ὑπεβοηθῆτο τὸ ἔργον τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως. Αὕτη ἐξ ἄλλου δύναται νὰ εὐνοήσῃ δυσανάλογον ἀνάπτυξιν τοῦ κέντρου, μὲ συνέπειαν τὴν ἐμφάνισιν ἐντόνου εἰσοδηματικῆς ἀνισότητος μεταξύ τούτου καὶ τῆς ὑπολοίπου χώρας. Αἱ διενεργούμεναι ὡσαύτως δαπάναι ὑποδομῆς διὰ τὴν ὑποβοηθήσιν τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως εἰς τὰς διαφόρους περιοχὰς τῆς χώρας, ἐνῶ θὰ εἶναι ἀνεπαρκεῖς ὡς ἀνεφέρθη, δὲν θὰ ἔχουν, λόγῳ τῆς μὴ ἐντάξεώς των εἰς ἐνιαῖον πρόγραμμα ἀναπτύξεως τῶν ἐπὶ μέρους περιοχῶν, σπουδαῖα ἀποτελέσματα ὅσον ἀφορᾷ τὴν οικονομικὴν ἀνάπτυξιν τούτων.

Τὸ κράτος θὰ ἠδύνατο νὰ ὑποβοηθήσῃ τὴν δημιουργίαν τοπικῶν περιφερειακῶν ὀργάνων οικονομικῆς ἀναπτύξεως, ἀντικείμενον τῶν ὁποίων θὰ ἀπετέλει ἢ κατάρτισις προγραμμάτων ἀναπτύξεως ἐκάστης περιοχῆς (τοπικὰ προγράμματα) καὶ ἢ ἐκτέλεσις τούτων, μετὰ τὴν ἔνταξιν των ὑπὸ τῆς κεντρικῆς διοικήσεως εἰς τὸ καθολικὸν πρόγραμμα ἀναπτύξεως τῆς χώρας. Τὸ ἐὰν τὰ τοπικὰ ὄργανα καταστρώσεως τῶν προγραμμάτων τῆς χώρας θὰ εἶναι τὰ αὐτὰ μὲ τὰ ὄργανα ἐκτελέσεως τούτων ἀποτελεῖ ἐν περαιτέρῳ πρόβλημα. Βεβαίως, ἢ κατὰστρωσις προγραμμάτων τοπικῆς ἀναπτύξεως, τὰ ὁποῖα θὰ εἶναι προσηρμοσμένα πρὸς τὰς ἀνάγκας καὶ τὰς συνθήκας ἐκάστης περιοχῆς καὶ εὐκόλως ἀξιοποιήσιμα ἐκ μέρους τῆς κεντρικῆς διοικήσεως, ἀπαιτεῖ τὴν ὑπαρξιν εἰδικευμένου προσωπικοῦ εἰς τὰ περιφερειακὰ συμβούλια, τὰ ὁποῖα θὰ καταρτίσουν ταῦτα, καὶ τοῦτο ἀποτελεῖ ἀναμφιβόλως τὸ σημαντικώτερον ἴσως πρόβλημα διὰ τὰς ὑπαναπτύκτους χώρας, εἰς τὰς ὁποίας τὸ εἰδικευμένον προσωπικὸν εὐρίσκεται εἰς σχετικὴν ἀνεπάρκειαν. Ἡ ὑπαρξίς ἐξ ἄλλου μηχανισμοῦ ταχείας ἐκτελέσεως ἄνευ τεχνικῶν ἀνεπαρκειῶν ἢ ὑπερβολικῶν ὑπερβασιῶν, αἱ ὁποῖαι συνεπάγονται σπατάλην πόρων, ἀποτελεῖ τὸ ἕτερον πρόβλημα.

Τὰ ἀποστελλόμενα εἰς τὸ κέντρον τοπικὰ προγράμματα δύναται νὰ ἀξιοποιηθῶν εὐκολώτερον, ἐντασσόμενα εἰς ἐν ἐνιαῖον πρόγραμμα οικονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς χώρας, ἐφ' ὅσον ὁ μηχανισμὸς τῆς κεντρικῆς διοικήσεως ἔχει διάρθρωσιν προσηρμοσμένην πρὸς τὴν βασικὴν ἀποστολὴν τῆς συνεισφορᾶς τοῦ κράτους εἰς τὴν καλυτέρευσιν τῶν ὄρων διαβιώσεως τοῦ πολίτου. Διὰ τὸν λόγον ἀκριβῶς τοῦτον τὸ πρόβλημα τῆς ἀναδιοργανώσεως τῆς κεντρικῆς καὶ περιφερειακῆς διοικήσεως δεόν νὰ ἀντιμετωπίζεται ὡς ἐνιαῖον. Ἡ κατὰστρωσις ἀλλὰ καὶ ἡ ἐφαρμογὴ προγράμματος οικονομικῆς ἀναπτύξεως εἶναι ἀδιανόητος, ἐὰν τοῦτο δὲν συσχετισθῇ πρὸς ὠρισμένην διάρθρωσιν τοῦ μηχανισμοῦ λειτουργίας καὶ τῶν φορέων τοῦ δημοσιονομικοῦ τομέως ἐν συνόλῳ, ὁ ὁποῖος θὰ ἀναλάβῃ σημαντικὸν μέρος τῆς ἀπαιτουμένης προσπάθειαν διὰ τὴν οικονομικὴν ἀνάπτυξιν.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διεφάνη ὅτι πρὸς ἐξασφάλισιν ὁμαλῆς λειτουργίας καὶ ὑποβοηθήσιν τῆς ἀναπτύξεώς του τὸ κράτος δεόν νὰ εὕρῃ τοὺς καταλλήλους φορεῖς, εἰς τοὺς ὁποίους θὰ ἀναθέσῃ τὰς σχετικὰς λειτουργίας καὶ νὰ καθορίσῃ ἐπακριβῶς τὰς ἀρμοδιότητας ἐκάστου.

II. Βασικά χαρακτηριστικά του παρ' ἡμῖν ἰσχύοντος συστήματος διοικητικῆς ἀποκεντρώσεως

Ἐν Ἑλλάδι σήμερον ἰσχύει σύστημα περιορισμένης διοικητικῆς αὐτονομίας. Εἰς τὸ κέντρον ἡ πολιτικὴ κυβέρνησις ἐλέγχει μέσῳ τῶν Ὑπουργῶν τῆς τοῦς Νομάρχας, οἱ ὅποιοι ἀποτελοῦν τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς Κυβερνήσεως εἰς ἕκαστον νομόν. Ὁ Νομάρχης ἀσκεῖ τὸν ἔλεγχον ἐπὶ τῶν εἰς τὸν νομόν ὑπηρεσιῶν τῶν διαφόρων ὑπουργείων. Ἀλλὰ καὶ τὰ ὄργανα τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως ὑφίστανται, λόγῳ τῆς οἰκονομικῆς αὐτῶν ἐξαρτήσεως ἐκ τοῦ κέντρου, ἀποφασιστικὸν ἔλεγχον ἐκ μέρους τοῦ Νομάρχου.

Ὁ Νομάρχης συγκεντρώνει τοὺς προϋπολογισμοὺς τῶν ὑπηρεσιῶν ἐκαστοῦ Ὑπουργείου ἐν τῷ νομῷ, καθὼς καὶ τῶν ὀργανισμῶν τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως. Οὗτος περικόπτει τὰς δαπάνας ἐκείνας τὰς ὁποίας, μὲ πολιτικὰ ἐν πολλοῖς κριτήρια καὶ ὑπὸ τὴν πίεσιν τῶν τοπικῶν πολιτικῶν παραγόντων, θεωρεῖ ὡς δευτερευούσης σημασίας. Ὁ Νομαρχιακὸς προϋπολογισμὸς, σχετικῶς τροποποιούμενος ὑπὸ τῆς κεντρικῆς διοικήσεως διὰ περικοπῆς τῶν δευτερευούσης προτεραιότητος ἀναγκῶν εἰς τὰ πλαίσια τῶν διαθεσίμων δημοσίων πόρων, ἀποστέλλεται εἰς τὸν Νομάρχην πρὸς ἐκτέλεσιν. Τοιοῦτοτρόπως οἱ προϋπολογισμοὶ τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν τοῦ Νομοῦ ἔχουν ὑποστῆ ἤδη διπλῆν πολιτικὴν παρέμβασιν. Ἀλλ' ἡ ἐκτέλεσις ἐκάστης συγκεκριμένης δαπάνης δέον νὰ ἀναμένῃ σχετικὴν ἔγκρισιν «πιστώσεως» ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν. Οὕτως, ὑφίσταται πάντοτε ἀβεβαιότης ὅσον ἀφορᾷ τὴν τελικὴν ἔγκρισιν πρὸς ἐκτέλεσιν ὠρισμένων τουλάχιστον δαπανῶν. Ἡ τοιαύτη ἔγκρισις θὰ ἐπηρεασθῆ ὡς εἶναι φυσικὸν ἐκ τῆς παρεμβάσεως καὶ τῆς δυνάμεως τῶν τοπικῶν πολιτικῶν παραγόντων. Τοιοῦτοτρόπως συμπληροῦται ὁ τρίτος κύκλος τῶν κομματικῶν παρεμβάσεων καὶ τὸ πρόγραμμα τοπικῶν δαπανῶν καθίσταται οὕτως, ἐν πολλοῖς ἀντικείμενον κομματικῆς ἐκμεταλλεύσεως.

Γενικὸν χαρακτηριστικὸν τῶν περιφερειακῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Κράτους ἀποτελεῖ τὸ πολυδαίδαλον τούτων, συνιστάμενον εἰς τὴν ὑπαρξιν πλήθους φορέων διὰ τὸν αὐτὸν ἢ συγγενεῖς σκοπούς, μὲ συνέπειαν τὴν δημιουργίαν ὑψηλῶν διοικητικῶν δαπανῶν καὶ τὴν σύγχυσιν ἀρμοδιοτήτων, συνεπεῖα τῆς ὁποίας δυσχεραίνεται ἡ ὁμαλὴ λειτουργία τῆς κρατικῆς μηχανῆς καὶ περαιτέρω ἡ ὑποβοήθησις τοῦ ἔργου οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως.

Ἡ προσπάθεια βελτιώσεως τῶν ὡς ἄνω διοικητικῶν ἀνεπαρκειῶν διὰ τῆς ἰδρύσεως τῶν Νομαρχιῶν δὲν ἀπετέλεσεν ἀποφασιστικὸν ἐν προκειμένῳ παράγοντα λόγῳ :

α) Τῆς ἀκαταλληλότητος τῶν Νομαρχῶν, ἐκλεγομένων μὲ καθαρῶς πολιτικὰ κριτήρια.

β) Τοῦ περιορισμοῦ τῶν καθηκόντων των εἰς τὸν ἔλεγχον τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ κράτους εἰς τὸν Νομόν καὶ οὐχὶ μὲ τὸν συντονισμὸν τούτων συνδεόμενον μὲ ὀργανωτικὰς μεταβολὰς εἰς τὴν λειτουργίαν των καὶ

γ) τῶν ἰσχυρῶν ἀντιδράσεων, τὰς ὁποίας προβάλλουν εἰς πᾶσαν μεταβολὴν οἱ ἐνδιαφερόμενοι ὑπάλληλοι, οἱ ὅποιοι φοβοῦνται δυσμενεῖς δι' αὐτοὺς

συνεπείας καὶ δύνανται νὰ ἐπηρεάσουν μὲ τὴν σειράν τους τοὺς τοπικοὺς κομματικοὺς παράγοντας.

Εἶναι ἐν τούτοις γεγονός, ὅτι λόγω τῆς διοικητικῆς ἀνομοιογενείας τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν τοῦ Νομοῦ, αἱ ὁποῖαι ἀνήκουν εἰς διάφορα Ὑπουργεῖα καὶ τοῦ ὅτι αὗται εἶναι ἐγκατεσπαρμένοι εἰς διάφορα σημεῖα τοῦ Νομοῦ, λαμβάνουν χώραν διοικητικαὶ σπατάλαι ἀλλὰ καὶ πέραν τούτων σύγχυσις τῶν σχετικῶν ἀρμοδιοτήτων ἐκάστης, μὲ συνέπειαν νὰ καθίσταται δύσκολος ὁ ἔλεγχος καὶ συντονισμὸς τῆς δραστηριότητος τούτων ἐκ μέρους τοῦ Νομάρχου. Τοιοῦτοτρόπως παρέμεινεν ἄνευ οὐσιαστικοῦ συντονισμοῦ ἢ λειτουργίας τῶν περιφερειακῶν ὀργάνων τῆς Διοικήσεως μὲ συνέπειαν αὕτη νὰ πραγματοποιηῖται μὲ ὑψηλὸν κόστος διὰ τὴν κοινωνικὴν οἰκονομίαν.

Καὶ ἡ ἑτέρα ἐξ ἄλλου ἐπιδίωξις διὰ τῆς ἰδρύσεως τῶν Νομαρχιῶν, τοῦ νὰ καταστῇ δυνατὴ δι' αὐτῆς ἡ ἀπερίσπαστος ἀπασχόλησις τῆς κεντρικῆς διοικήσεως εἰς καθαρῶς ἐπιτελικὸν ἔργον, διὰ τῆς ἀναλήψεως ὑπὸ τῶν Νομαρχιῶν τῆς ἐξυπηρετήσεως πάντων τῶν ὑποθέσεων τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς των, δὲν ἀπέδωσε τὰ ἐπιδιωκόμενα ἄποτελέσματα λόγω, τῆς ἐξ ἰδιοτελῶν σκοπῶν, παρεμβάσεως τῶν ἀνωτέρων στελεχῶν τοῦ κέντρου, ὡς ἐκ τῆς ὁποίας αἱ κεντρικαὶ ὑπηρεσίαι (Ὑπουργεῖα) διετήρησαν τὰς περισσοτέρας τῶν ἀρμοδιοτήτων των. Ὡς ἐκ τούτου διετηρήθησαν αἱ ταλαιπωρίαὶ τοῦ κοινοῦ τῆς ἐπαρχιακῆς χώρας, τὸ ὁποῖον συνεχίζει νὰ ἐξυπηρετῆται δι' ὠρισμένας ὑποθέσεις του ἐκ τοῦ κέντρου, ἐνῶ ἐξ ἄλλου δὲν ἔλαβε χώραν οὐδεμία ἐξοικονόμησις ὑπαλληλικοῦ προσωπικοῦ εἰς τὸ κέντρον, ἐκ τῆς ἰδρύσεως τῶν Νομαρχιῶν.

Συνέπειαν ἐξ ἄλλου τοῦ ὑπερβολικῶς διογκωμένου σώματος τοῦ διοικητικοῦ μηχανισμοῦ καὶ τοῦ πολυδαίδαλου συστήματος λειτουργίας του, ἀποτελεῖ ἡ συχνὴ δημιουργία συγχύσεως ὅσον ἀφορᾷ τὰς σχετικὰς ἀρμοδιότητας καὶ τὰς εὐθύναις ἐκάστου, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἀφήνωνται περιορισμένα περιθώρια διὰ τὴν ἀνάληψιν ἐποικοδομητικῶν πρωτοβουλιῶν ὅσον ἀφορᾷ τὰ γενικὰ κοινωνικοοικονομικὰ προβλήματα τῆς χώρας.

Ὅσον ἀφορᾷ ἐξ ἄλλου τὴν τοπικὴν αὐτοδιοίκησιν, αὕτη λαμβάνει χώραν ὑπὸ διαφόρων νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς ὑπερβαίνει τὰς τεσσαράκοντα χιλιάδας. Ὑπὲρ τοὺς πεντακοσίους νόμοι καθορίζουν τὰς πηγὰς τῶν ἐσόδων τούτων, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν ὑπὸ ποικίλης μορφῆς φορολογίαν τοῦ πολίτου. Εἰδικὴν μόνον κατηγορίαν τῶν ἐν λόγω ὀργάνων ἀποτελοῦν οἱ Δήμοι καὶ αἱ Κοινότητες, τῶν ὁποίων τὰ ἔσοδα συνίστανται κυρίως ἐκ τῆς ἐκμεταλλεύσεως ἰδίας περιουσίας, εἰδικῶν φόρων ὑπὲρ αὐτῶν καὶ ἐπιχορηγήσεων τοῦ Δημοσίου καὶ ἡ καθόλου διαχείρησις τούτων ἐλέγχεται ὑπὸ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας. Διὰ τὰ λοιπὰ τουναντίον Νομικὰ πρόσωπα, εἰσπράττοντα ἐκ μέρους τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου σχεδὸν τὰ αὐτὰ πρὸς τὰ εἰσπραττόμενα ὑπὸ τοῦ τακτικοῦ προϋπολογισμοῦ ἔσοδα (ἤτοι τὸ 1/5 περίπου τοῦ συνολικοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος), δὲν ὑπάρχει οὐσιαστικὸς διοικητικὸς ἔλεγχος περὶ τῆς διαχειρίσεως τούτων. Αἱ ἐξυπηρετούμεναι παρ' αὐτῶν ἀνάγκαι εἶναι πολυποικίλοι, ἄλλαι μὲν ὑπῆρχαν μόνον κατὰ τὸν χρὸ-

νον τῆς ιδρύσεως τούτων, ἐνῶ αἱ ὑφιστάμεναι ἤδη ἀνάγκαι (π.χ. δημοσίας ὑγείας) ἱκανοποιοῦνται ἄνευ συντονισμοῦ διὰ πλήθους ὀργανισμῶν μὲ συνέπειαν νὰ λαμβάνη χώραν σπατάλη πόρων ἐκ τῆς ἀνάγκης μισθοδοτήσεως στρατιᾶς ὑπαλλήλων καὶ ἐπὶ πλέον κακὴ κατανομή τῶν πόρων, δεδομένου ὅτι ταῦτα εὐρίσκουν τρόπους νὰ ἐπενδύουν μέγα μέρος τῶν κεφαλαίων τούτων εἰς ἀντιπαραγωγικὰς τοποθετήσεις (π.χ. ἐπενδύσεις εἰς οἰκοδομάς). Ταῦτα ἐξ ἄλλου δημιουργοῦν κλίμα ἀποθαρρύνσεως τῆς ιδιωτικῆς πρωτοβουλίας, ἀφ' ἐνὸς μὲν λόγῳ τῆς αὐξητικῆς ἐπιδράσεως τὴν ὁποίαν ἀσκοῦν ἐπὶ τοῦ κόστους παραγωγῆς αἱ ποικίλαι ὑπὲρ αὐτῶν ἐπιβαλλόμεναι ἐπιβαρύνσεις, καὶ ἀφ' ἑτέρου λόγῳ τῆς ἀναλήψεως ἐκ μέρους αὐτῶν ὠρισμένων δραστηριοτήτων, αἱ ὁποῖαι ἀνήκουν ἐξ ἀντικειμένου εἰς τὴν ιδιωτικὴν πρωτοβουλίαν.

Ἐκ καθαρῶς πολιτικῶν λόγων δὲν ἔχει γίνεαι μέχρι σήμερον συστηματικὴ μελέτη καὶ πολὺ περισσότερον ἀντιμετώπισις τοῦ ὡς ἄνω ἀναφερομένου προβλήματος παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ἀποτελεῖ πλέον κοινὸν μυστικὸν πόσον τεράστια θὰ εἶναι τὰ ἐκ τῆς ἐπιλύσεως τούτου σχετικὰ ὠφελήματα, εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἀναπτύξεως τῆς οἰκονομίας τῆς χώρας. Ἡ λύσις βεβαίως τοῦ προβλήματος τῶν Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) συνεπάγεται οὐσιώδεις ἀναδιαρθρώσεις εἰς τὸ σύστημα ὀργανώσεως, διοικήσεως, ἐλέγχου καὶ λειτουργίας τούτων, αἱ ὁποῖαι δὲν δύνανται νὰ ἀποτελέσουν ἀντικείμενον τῆς γενικῆς ἐνταῦθα μελέτης.

III. Προτεινόμενον σύστημα διοικητικῆς ἀποκεντρώσεως - Γενικὰ χαρακτηριστικά

α. Τὰ πλαίσια τοῦ νέου συστήματος διοικήσεως

Κατωτέρω ἐκτίθεται εἰς γενικὰς γραμμὰς ἐν σύστημα διοικητικῆς ἀποκεντρώσεως τῆς χώρας, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τροποποίησιν τοῦ ἤδη ὑπάρχοντος παρ' ἡμῖν συστήματος διοικήσεως καὶ ἀποβλέπει εἰς τὴν μέσῳ τούτου ἀρτιωτέραν ἐκτέλεσιν τῆς κρατικῆς λειτουργίας καὶ ἀποτελεσματικωτέραν ὑποβοήθησιν παρ' αὐτῆς τοῦ ἔργου τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς χώρας. Ἡ ἐφαρμογὴ ἐν τούτοις τούτου θὰ καθίστατο δυνατὴ διὰ τῆς διενεργείας εἰδικωτέρων μελετῶν, πρὸς λύσιν τῶν διαφόρων ἐπὶ μέρους προβλημάτων. Ἡ διάρθρωσις ὡσαύτως τῆς κεντρικῆς διοικήσεως, μὴ ἀποτελοῦσα ἀντικείμενον τοῦ παρόντος, θεωρεῖται προσηρμοσμένη ἢ δυναμένη νὰ προσαρμοσθῇ πρὸς τὸ διαγραφόμενον ἐνταῦθα σύστημα.

Κατωτέρω ἐκτίθενται δύο συστήματα διοικητικῆς ἀποκεντρώσεως. Τὸ πρῶτον ἀποτελεῖ τροποποίησιν τοῦ ἤδη ὑφισταμένου συστήματος διοικήσεως, ἐνῶ τὸ δεῦτερον ἀποτελεῖ ριζικὴν ἀναμόρφωσιν ταύτης.

β. Ἀντικείμενον Διοικήσεων καὶ κατάργησις Νομαρχιῶν

Τὸ πρῶτον προτεινόμενον σχέδιον ἔχει ὡς ἀκολούθως: Σκόπιμος θεωρεῖται ἡ ἴδρυσις διὰ τὰς δώδεκα μείζονας περιοχὰς τῆς χώρας ἀντιστοίχων «Γενικῶν Διοικήσεων». Ἀντικείμενον τοῦ «Διοικητοῦ» θὰ ἀποτελῇ ὁ γενικὸς

έλεγχος τῶν ὑπηρεσιῶν τῶν διαφόρων Ὑπουργείων εἰς τὴν περιφέρειαν, κυρίως ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἔγκρισιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ προγράμματος δαπανῶν. Ἡ «Διοικήσεις» ἐξ ἄλλου θὰ ἀναλάβῃ τὴν εὐθύνην τῆς διαμορφώσεως καὶ ἐκτελέσεως τοῦ προγράμματος κρατικῶν ἐπενδύσεων εἰς τὴν περιοχὴν. Ὡς εἶναι εὐλογον ὑπὸ τὴν «Διοίκησιν» θὰ ὑπαχθοῦν ἀμέσως πᾶσαι αἱ περιφερειακαὶ ὑπηρεσίαι, τῶν ὁποίων ἡ ὕπαρξις σχετίζεται πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Ἡ Διοίκησις τοιοῦτοτρόπως θὰ καταστῇ οὐσιαστικῶς ὁ φορεὺς τοῦ προγραμματισμοῦ καὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἔργων, μέσῳ τῶν ὁποίων θὰ ὑποβοηθηθῇ ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις εἰς περιφερειακὸν ἐπίπεδον. Πρὸς ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν τούτων αἱ διοικήσεις δεόν νὰ πλαισιωθοῦν μὲ ἄκρως ἐξειδικευμένον εἰς τὰ θέματα τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως προσωπικόν, τὸ ὁποῖον θὰ ὑποβοηθηθῇ ὑπὸ βοθητικῶν ὑπαλλήλων. Ἐπειδὴ ὅμως αἱ ἀρμοδιότητες τῆς Διοικήσεως θὰ ἀφοροῦν περιοχὴν ἐκ περισσοτέρων νομῶν, θεωρεῖται ἐπιβεβλημένη ἡ ἀπόσπασις εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἐκάστου Νομοῦ ἐνὸς ἐξειδικευμένου προσώπου—σπουδάσαντος τὰ προβλήματα τῆς περιφερειακῆς ἀναπτύξεως—βοηθουμένου παρ' ὀλιγαριθμοῦ βοθητικοῦ προσωπικοῦ, λαμβανομένου ἐκ τῆς καταργουμένης Νομαρχίας, ὡς θὰ ἐκτεθῇ κατωτέρω, ἢ ἐφ' ὅσον δὲν καταργηθῇ αὕτη ἐκ τῆς ἀποσυμφορήσεως τῆς λειτουργίας της λόγω διακοπῆς τῆς ὑπηρεσίας ἐλέγχου τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως ἢ ἐκ τοῦ κέντρου. Δὲν χρειάζεται νὰ τονισθῇ ἐνταῦθα ὅτι ἐνδεχομένη ἀνάθεσις τοῦ ἔργου τούτου εἰς ὑπαλλήλους ἢ σημερινὰ στελέχη, τῶν ὁποίων ἡ πείρα καὶ αἱ γνώσεις ἐξαντλοῦνται εἰς τὴν σημερινὴν διάρθρωσιν καὶ λειτουργίας τῆς διοικήσεως θὰ κατέληγεν ἐνδεχομένως εἰς πλήρη ἀποτυχίαν. Ἡ σχετικὴ ἐξ ἄλλου μὲ τὴν πρόσληψιν νέων στελεχῶν (60 περίπου), μὲ καθαρῶς ἀντικειμενικὰ κριτήρια, δαπάνη τοῦ προϋπολογισμοῦ δὲν εἶναι σημαντικὴ ἐὰν μάλιστα συσχετισθῇ μὲ τὸ βαρὺ ἔργον, τὸ ὁποῖον θὰ τοὺς ἀνατεθῇ. Αἱ ἀνάγκαι τῶν διοικήσεων εἰς βοθητικὸν προσωπικόν θὰ καθορισθοῦν ἐκ τῆς ὑπάρξεως εἰς αὐτὰς δύο ὑπηρεσιῶν, ἧτοι τῆς ὑπηρεσίας ἐλέγχου τῶν Νομαρχιῶν, ἐφ' ὅσον δὲν καταργηθοῦν αὐταὶ καὶ τῆς ὑπηρεσίας ἀναπτύξεως.

Αἱ ἀρμοδιότητες τῶν Συμβούλων Ἀναπτύξεως θὰ ἐλέγχωνται ὑπὸ τοῦ Διοικητοῦ, ὅστις θὰ δίδῃ εἰς τούτους πλήρη ἐλευθερίαν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν πάσης κατὰ τὴν κρίσιν των πρωτοβουλίας καὶ θὰ ἀντιμετωπίζη τὰς σχέσεις του μὲ τούτους ἐν πνεύματι καλῆς συνεργασίας.

Ἡ ἀνάληψις ὑπὸ τοῦ Διοικητοῦ τῶν ἀρμοδιοτήτων τῶν σχετιζομένων πρὸς τὴν προσπάθειαν οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς περιοχῆς καὶ ἡ ἀρμοδιότης του ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἔλεγχον τῆς διοικητικῆς λειτουργίας, θὰ ἔχη ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἔλλειψιν πλέον ἀντικειμένου διὰ τὰς Νομαρχίας καὶ τὴν δημιουργίαν τῆς ἀνάγκης καταργήσεως τούτων. Τὴν κατάργησιν τῶν Νομαρχιῶν καθιστᾷ ἐξ ἄλλου ἀναγκαία ἡ ἀφαίρεσις καὶ τοῦ ἐτέρου σημερινοῦ ἀντικειμένου τούτων, ἧτοι τοῦ ἐλέγχου τῶν ὀργάνων τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως, λόγω τῆς καθιερώσεως συστήματος πλήρους αὐτοτελείας εἰς τὴν τοπικὴν αὐτοδιοίκησιν, ὡς θὰ ἐκτεθῇ κατωτέρω. Ὑπὸ τοιαύτας πράγματι συνθήκας ἡ περαιτέρω ὕπαρξις τῶν Νομαρχιῶν θὰ συνεπάγεται ἄσκοπον σπατάλην πόρων, καθ' ὅσον

ἡ ἐξυπηρέτησις τῶν πολιτῶν θὰ δύναται νὰ πραγματοποιηῖται μέσῳ τῆς κεντρικῆς διοικήσεως ὡς συμβαίνει κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον σήμερον εἰς τὸ ἔξωτερικόν. Εἰς πολλὰς χώρας ἰσχύει σήμερον τὸ σύστημα τῆς ἐξυπηρητήσεως τῶν πολιτῶν καὶ ἐπιλύσεως τῶν σχετικῶν διαφορῶν τῶν μὲ τὸ κράτος. Εἰς τὴν Μ. Βρετανίαν, ἐπὶ παραδείγματι, ὁ πολίτης λαμβάνει πᾶν ὅτι ἤθελε ζητήσῃ ἐκ τοῦ Δημοσίου δι' ἀλληλογραφίας ἀποστελλομένης δωρεάν. Δέον ἐνταῦθα νὰ σημειωθῇ ὅτι αἱ δημιουργούμεναι ἀντιδράσεις, εἰς τὴν περίπτωσιν ὁμοίας διευθετήσεως τοῦ θέματος παρ' ἡμῖν, προερχόμεναι ἐκ τῶν σημερινῶν Νομαρχῶν, οἱ ὅποιοι θὰ παυθοῦν ἢ τινῶν στελεχῶν τῆς κεντρικῆς διοικήσεως, τῶν ὁποίων τὰ συμφέροντα ἐκ τῆς μέσῳ τῆς ἀλληλογραφίας ἐξυπηρητήσεως τῶν πολιτῶν θὰ θιγοῦν, εἶναι εὐκόλον νὰ κατασταλοῦν. Οἱ ὑπάλληλοι ἐξ ἄλλου τῶν σημερινῶν Νομαρχιῶν θὰ ἀποσπασθοῦν εἰς τὰς ἰδρυόμενας «Διοικήσεις» καὶ ὑπὸ τοὺς περιφερειακοὺς Συμβούλους Ἀναπτύξεως καὶ οἱ περισσεύοντες θὰ ἀπορροφηθοῦν διὰ τῆς βαθμιαίας ἀποχωρήσεως τῶν ὑπερηλικῶν ἄνευ ἀντικαταστάσεως τούτων διὰ νεωτέρων.

γ. Σχέδιον ριζικῆς ἀναμορφώσεως διοικητικοῦ μηχανισμοῦ τοῦ Δημοσίου

Τὸ δεύτερον ἐξ ἄλλου σχέδιον διὰ τοῦ ὁποίου προτείνεται ριζικὴ ἀναμόρφωσις τοῦ διοικητικοῦ μηχανισμοῦ τοῦ Δημοσίου ἔχει ὡς ἀκολούθως : Ὅσον ἀφορᾷ τὰς 12 διοικήσεις ἰσχύουν αἱ προτάσεις τοῦ προηγουμένου σχεδίου. Περαιτέρω προτείνεται : Πλήρης ἀναδιάρθρωσις τοῦ ὀργανωτικοῦ πλαισίου, τοῦ μηχανισμοῦ δράσεως καὶ τοῦ ἀντικειμένου ἐργασίας τῆς κεντρικῆς διοικήσεως. Τὸ ὀρθόδοξον ἔργον ταύτης δέον νὰ ἀποτελῇ ἡ διενέργεια μελετῶν καὶ ἡ ἀπόφασις συγκεκριμένων λύσεων ἐπὶ τῶν σοβαρῶν κοινωνικοοικονομικῶν προβλημάτων τῆς χώρας. Ἡ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην ὁμως προσαρμογὴ τῆς κεντρικῆς διοικήσεως, θεωρεῖται μᾶλλον ἀδύνατος ὑπὸ τὴν σημερινὴν τῆς διάρθρωσιν. Ἀπαιτεῖται ἡ ἀντικατάστασις τοῦ ἐπιτελικοῦ σήμερον παρ' αὐτῇ προσωπικοῦ, τοῦ ὁποίου ἡ πείρα καὶ αἱ γνώσεις ἐξαντλοῦνται εἰς τὰ σημερινὰ διαπροσωπικὰ θέματα, μὲ τὰ ὁποῖα ἀσχολοῦνται. Συγχρόνως δέον νὰ λάβῃ χώραν πλήρης ἀναδιάρθρωσις τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς κεντρικῆς διοικήσεως διὰ προσαρμογῆς τούτου εἰς τὸ νέον ἔργον τὸ ὁποῖον αὕτη θὰ ἀναλάβῃ. Ἡ ἐπίλυσις τῶν προβλημάτων ποὺ δημιουργοῦνται ἐκ τῶν σχέσεων κράτους καὶ πολίτου θὰ μετατεθῇ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην εἰς τὴν Νομαρχίαν, ἡ ὁποία θὰ ἐξυπηρετῇ τὰς ἀνάγκας τῶν πολιτῶν, ὡς ἀνωτέρω ἐξετέθη, δι' ἀλληλογραφίας. Τοῦτο δὲν θὰ δημιουργήσῃ μᾶλλον ἀνάγκην αὐξήσεως τοῦ προσωπικοῦ τῶν Νομαρχιῶν λόγῳ τοῦ ὅτι ἀφ' ἐνὸς μὲν σήμερον τὸ προσωπικὸν τούτων ὑποαπασχολεῖται καθ' ὅσον μεγάλον μέρος τῆς ἐργασίας τῶν Νομαρχιῶν ἐκτελεῖται, ὡς εἰς τὸ προηγούμενον μέρος ἐξετέθη, ὑπὸ τῆς κεντρικῆς διοικήσεως, ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου θὰ ἀφαιρεθῇ ἐξ αὐτῶν τὸ μέρος τοῦ ἔργου τῶν τὸ σχετιζόμενον μὲ τὰ προβλήματα τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ τοῦ ἐλέγχου τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἐκ τῆς ἀναδιάρθρωσεως τῆς κεντρικῆς διοικήσεως περισσεῦον προσωπικόν, ἐν μέρος τούτου θὰ διατεθῇ διὰ τὴν πλαισίωσιν τῶν Διοικήσεων καὶ τῶν Συμ-

βούλων Ἀναπτύξεως, ἐν ἑτερον θὰ παραμείνη ὡς βοηθητικὸν προσωπικὸν εἰς τὴν ὑπὸ τὴν νέαν τῆς σύνθεσιν κεντρικὴν διοίκησιν, ἐνῶ διὰ τὸ πλεόν τούτων, δύνανται νὰ δοθοῦν ὠρισμένα λύσεις (ὡς τῆς ἀποφάσεως περὶ ἐθελουσίας ἐξόδου τῶν ἐχόντων ὠρισμένα ἔτη ὑπηρεσίας, τῆς μὴ ἀνανεώσεως τῶν ἀπολυομένων λόγῳ ὀρίου ἡλικίας κλπ.).

Μόνον διὰ τῆς ἀνωτέρω προτεινομένης λύσεως τὸ Δημόσιον δύναται νὰ ἐλπίζῃ εἰς σημαντικὴν ἐξοικονόμησιν πόρων τοὺς ὁποίους θὰ ἠδύνατο νὰ χρησιμοποίησιν διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας. Πέραν ὅμως τῆς ἐξοικονομήσεως πόρων, ἡ ὡς ἄνω διευθέτησις θὰ ἔχη τὸ πλεονέκτημα ὅτι ὁλόκληρος πλεόν ὁ διοικητικὸς μηχανισμὸς τοῦ δημοσίου θὰ στραφῇ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ἐπιλύσεως τῶν σοβαρῶν προβλημάτων, τὰ ὁποῖα συνδέονται πρὸς τὴν βελτίωσιν τοῦ ἐπιπέδου διαβιώσεως τοῦ συνόλου. Τὸ βασικὸν δὲ ἀποτελεῖ ἐν προκειμένῳ, ὅτι ἡ τοιαύτη διευθέτησις πρέπει νὰ καταστήθῃ κοινὴ δι' ὅλους πίστις, καθ' ὅσον ἔχομεν συνηθίσει νὰ θεωροῦμεν τὸν σημερινὸν μηχανισμὸν λειτουργίας καὶ ὀργανωτικὸν πλαίσιον τοῦ δημοσίου ὡς τί τὸ «φυσικόν». Τὰ ἀποτελέσματα ἐξ ἄλλου ταύτης καὶ ἀπὸ πολιτικῆς ἀπόψεως, ἂν καὶ ὄχι ἐνδεχομένως τόσον ὀφθαλμοφανῆ, θὰ εἶναι ἀνυπολόγιστα, καθ' ὅσον ὁ μέσος πολίτης θὰ ἴδῃ μὲ ἀμετάβλητον τὴν ἐπιβαλλομένην εἰς αὐτὸν φορολογίαν:

- i) τὰς ὑποθέσεις του νὰ ἐπιλύωνται δωρεὰν καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς μετακινήσεως ἢ ποικίλων ταλαιπωριῶν καὶ ἐπιβαρύνσεων τὰς ὁποίας ὑφίσταται σήμερον,
- ii) νὰ ἐκτελῶνται περισσότερα ἔργα εἰς τὴν περιοχὴν του, διὰ τῶν ὁποίων θὰ τονωθῇ ἡ οἰκονομία ταύτης ἀντὶ τῆς σήμερον ὑδροκεφαλικῆς ἀναπτύξεως ἐκ τῆς συγκεντρώσεως ὑπερόγκου προσωπικοῦ εἰς τὸ κέντρον.

δ. Ἡ κατάρτισις καὶ ἐκτέλεσις τοῦ ἐτησίου προϋπολογισμοῦ

Τὰ προβλήματα τὰ σχετικὰ πρὸς τὴν κατάρτισιν, ἔγκρισιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ θὰ ἔδει νὰ ἀντιμετωπισθοῦν ὡς ἀκολουθῶς :

Ὑπὸ τῶν Διοικητῶν θὰ συλλέγωνται εἰς τὸ τέλος ἐκάστου ἔτους οἱ προϋπολογισμοὶ τῶν ὀργανισμῶν τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως καὶ θὰ ἀποστέλλωνται ὁμοῦ μετὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ δημοσίων ἐπενδύσεων, τὸν ὁποῖον θὰ διαμορφώσῃ ἡ Διοίκησις, εἰς τὸ κέντρον πρὸς ἔγκρισιν (1). Μετὰ ταύτην θὰ ἀνοίγεται ἀντίστοιχος πίστωσις ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν εἰς τὴν Διοίκησιν, ἡ ὁποία θὰ δύναται ἄνευ ἐτέρου τινὸς νὰ προβαίῃ εἰς βαθμιαίαν ἐκτέλεσιν κατὰ τὴν κρίσιν τῆς τῶν ἐπὶ μέρους δαπανῶν. Ἀντίστοιχα δικαιώματα θὰ ὑπάρχουν δι' ἐκάστην ὑπηρεσίαν ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἐγκριθέντος ὕψους δαπανῶν ἐκάστης, ἀποφευγομένων οὕτω τῶν μέχρι σήμερον σχετικῶν καθυστερήσεων ἐκ τῆς ἀνάγκης προσθέτων ἐγκρίσεων τῆς κεντρικῆς διοικήσεως. Πρὸς ἀπομάκρυνσιν τοῦ ἐνδεχομένου κακῆς κατανομῆς τῶν δαπα-

1) Εἰς τὴν περίπτωσιν ἐφαρμογῆς τοῦ δευτέρου σχεδίου κατὰ τὸ ὁποῖον θὰ διατηροῦνται αἱ Νομαρχίαι, αὗται θὰ ἀποστέλλουν τοὺς προϋπολογισμοὺς τούτων μετὰ τῶν προϋπολογισμῶν τῶν ὀργανισμῶν τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως εἰς τὸ κέντρον πρὸς ἔγκρισιν.

νών ὑπὸ τοῦ Διοικητοῦ εἰς βάρος Νομοῦ τινός, οὗτος δύναται νὰ λαμβάνῃ τὴν γνώμην τῶν παρ' αὐτῷ Συμβούλων, ἵνα τὸ σύνολον τῶν δαπανῶν τοῦ Νομοῦ (καταναλωτικῶν καὶ δημοσίων ἔργων) εὐρίσκεται εἰς σχετικῶς — πρὸς τοὺς λοιποὺς καὶ τὴν εισοδηματικὴν κατάστασιν τοῦ πληθυσμοῦ—ἀνεκτὸν ἐπίπεδον.

ε. Ἡ κατάρτις προγραμμάτων περιφερειακῆς ἀναπτύξεως

Πρὸς κατάρτις τοῦ προγράμματος οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς περιοχῆς των, ἡ ὁποία θὰ ἀποτελῇ καὶ τὸ ἀντικείμενον ἐργασίας των, οἱ Σύμβουλοι Ἀναπτύξεως εἰς ἕκαστον Νομὸν δύναται νὰ λαμβάνουν διαφῶτισιν παρὰ τῶν ἀντιπροσώπων τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως (περὶ ὧν κατωτέρω), περὶ τῆς διαρθρώσεως καὶ τῶν προβλημάτων τῆς περιοχῆς των, ὅπου ὡς γνωστὸν ὑπάρχει ἀνεπάρκεια πληροφοριακοῦ καὶ στατιστικοῦ ὕλικου. Δύναται ὡσαύτως οὗτοι νὰ ζητοῦν τὴν γνώμην ἐτέρων συναδέλφων των — ἐπὶ τῶν προβλημάτων τὰ ὁποῖα ἀνακύπτουν κατὰ τὴν πρόοδον τῆς ἐργασίας των — ἐξ ἄλλων Νομῶν ἢ τοῦ κέντρου (ὡς τῶν συναδέλφων των τοῦ Ὑπουργείου Συντονισμοῦ, τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος κλπ.), οἱ ὁποῖοι θὰ ὑποχρεοῦνται εἰς στενὴν μετ' αὐτῶν συνεργασίαν. Σχετικὸν κίνητρον διὰ τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ κέντρου θὰ ἡδύνατο νὰ ἀποτελέσῃ ἡ διαβεβαίωσις ὅτι ἡ συνεργασία των μετὰ τῶν περιφερειακῶν Συμβούλων ἐμπίπτει ἐντὸς τοῦ κυρίου ἀντικειμένου τῆς ἐργασίας των καὶ ἀποτελεῖ κριτήριον ἐπιδόσεως διὰ τὴν μελλοντικὴν προαγωγὴν των. Πρὸς ὑποβοήθησιν ἐξ ἄλλου τοῦ δυσκόλου ἔργου των, οἱ Σύμβουλοι οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως παρ' ἐκάστη Νομαρχίᾳ, ὡς προϊστάμενοι τῶν ὑπηρεσιῶν Οἰκονομικῆς Ἀναπτύξεως τοῦ Νομοῦ, θὰ συνεργάζωνται στενῶς μετὰς σχετικὰς τεχνικὰς ὑπηρεσίας πρὸς ἐκπόνησιν τῶν συγκεκριμένων μελετῶν διὰ τὰ ἔργα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα κρίνονται πραγματοποιήσιμα εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Νομοῦ. Θὰ ἰδρυθοῦν ἐξ ἄλλου καὶ θὰ εἶναι εἰς τὴν διάθεσιν ἐκάστου Συμβούλου βιβλιοθήκες μετὰ τὴν βασικὴν ξένην κυρίως βιβλιογραφίαν.

στ. Συνεργασία μετὰ τὴν τοπικὴν αὐτοδιοίκησιν εἰς τὴν κατάρτις τῶν προγραμμάτων περιφερειακῆς ἀναπτύξεως.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν σχετικὴν ὑποβοήθησιν τῶν Συμβούλων περιφερειακῆς Ἀναπτύξεως παρὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως παρατηρητέα τὰ ἀκόλουθα: Ἐκαστος Νομὸς θὰ χωρισθῇ εἰς διαμερίσματα περιλαμβάνοντα κοινότητα μετὰ κοινὰ προβλήματα (χαρακτηριστικὸν τῆς κοινότητος τῶν προβλημάτων θὰ ἀποτελῇ ἡ ἔδαφολογικὴ καὶ γεωγραφικὴ συμπληρωματικότης τούτων). Ὁ σύνδεσμος τῶν χωρίων ἐκάστου διαμερίσματος θὰ συνίσταται εἰς τὸ ὅτι θὰ ὀρισθῇ μία κοινότης ὡς ἔδρα μηνιαίας συγκλήσεως τῶν ἀντιπροσώπων ἐκάστου διαμερίσματος. Ἐκαστον κοινοτικὸν συμβούλιον θὰ ἐκλέγῃ ἓνα ἀντιπρόσωπόν του (ἐκτὸς τοῦ προέδρου τῆς κοινότητος), ὁ ὁποῖος θὰ ἀναλάβῃ νὰ ἀσχολῆται εἰδικῶς μετὰ τὰ προβλήματα ἀναπτύξεως τῆς περιοχῆς του. Οἱ ἐν λόγῳ ἀντιπρόσωποι θὰ ἐτοιμάζουν τὰς προτάσεις των διὰ τὸ συμβούλιον τοῦ διαμερίσματος καὶ θὰ λαμβάνουν δι' αὐτὰς προτῆραν ἔγκρισιν παρὰ τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου. Τὰ ὑπομνήματα ἐκάστης

κοινότητα θα συντίθενται υπό του συμβουλίου του διαμερίσματος και τὸ ἐνιαῖον πλέον ὑπόμνημα θα ἀποστέλλεται εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Νομοῦ, εἰς τὸν Σύμβουλον Περιφερειακῆς Ἀναπτύξεως. Ὁ τελευταῖος θα δύναται νὰ λαμβάνῃ συμπληρωματικὰς πληροφορίες παρὰ τοῦ ἀντιπροσώπου· προέδρου τοῦ διαμερίσματος καὶ παρὰ τῶν ἐπὶ μέρους ἀντιπροσώπων τῶν κοινοτήτων, διὰ τὰ εἰδικὰ προβλήματα ἐκάστης.

ζ. Πλεονεκτήματα ἐκ τοῦ νέου τρόπου διαχειρίσεως τῶν ἐκτελουμένων δημοσίων ἔργων.

Ἐκ τῆς ἐνιαίας ἐξ ἄλλου διαχειρίσεως ἐκ μέρους τῶν διοικήσεων τῶν ἐκτελουμένων ἔργων ὑπὸ τοῦ Δημοσίου εἰς τὴν περιοχὴν ἐκάστης (τὰ ὁποῖα σήμερον ἀναλαμβάνονται παρὰ πλήθους φορέων ὡς τὰ διάφορα ὑπουργεῖα, τὰ Νομαρχιακὰ Ταμεῖα, τὰ ΣΥΚΕΑ κλπ.) θα ἐλάμβανε χώραν :

α) διευκολύνσις τοῦ προγραμματισμοῦ τούτων,

β) μείωσις τοῦ κόστους ἐκτελέσεώς των. Λόγω τῆς ἐνιαίας διαχειρίσεως τούτων ἐκ μέρους τῶν Διοικήσεων καὶ τῆς δυνατότητος συντονισμοῦ τούτων εἰς ἐνιαίαν διαχείρισιν διὰ τὸ σύνολον τῆς χώρας, θα ὑφίστατο ἡ δυνατότης τῆς ἐκτελέσεως πάντων τῶν ὁμοίων ἔργων εἰς τὴν χώραν (ἔστω καὶ ἔαν εἶναι μικρὸν ἕκαστον χωριστά), κατόπιν διενεργείας διεθνῶν διαγωνισμῶν, λόγω τῶν ὁποίων θα δημιουργηθῆ ἀνταγωνιστικὸν πνεῦμα μὲ ὠρισμένας τεχνικὰς ἐπιχειρήσεις τοῦ ἐσωτερικοῦ, αἱ ὁποῖα ἐμονοπῶλουν ἐν πολλοῖς μέχρι σήμερον τὰς τοιαύτας ἐργασίας. Ἐκ τούτου δεόν νὰ ἀναμένεται εἰδικώτερον :

i) περιορισμὸς τῶν μέχρι σήμερον σπαταλῶν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν διαφόρων δημοσίων ἔργων, συνεπιεῖα τῶν ὁποίων ἐνεφανίζετο συχνάκις τὸ φαινόμενον τῶν ὑπερόγκων «ὑπερβάσεων» ὑπὲρ τὰς ἀρχικῶς προβλεπομένας δαπάνας.

ii) Ἐπιμελεστέρα ἐκτέλεσις τούτων. Εἶναι σύνηθες σήμερον τὸ φαινόμενον τῆς καταστροφῆς διαφόρων δημοσίων ἔργων (π.χ. ἀντιπλημμυρικά), πρὸ ἢ ἀμέσως μετὰ τὴν ἀποπεράτωσίν των. Διὰ τῆς συγκεντρώσεως ὅμως ὅλων τῶν ἔργων τῆς χώρας καὶ τῆς ἀπὸ κοινοῦ διαχειρίσεως τῆς ἐκτελέσεως τούτων, θα καταστῆ δυνατὸς ὁ διαχωρισμὸς τῶν ἔργων εἰς ὠρισμένα διακεκριμένα τεχνικῶς στάδια καὶ ἡ ἀνάληψις ἐκάστου παρὰ διαφόρου ἐταιρείας, ἐξειδικευμένης εἰς τὸ συγκεκριμένον στάδιον τοῦ ἔργου. Τοιοῦτοτρόπως ἡ ἀναλαμβάνουσα τὴν ἐκτέλεσιν ἐκάστου ἐπομένου σταδίου ἐταιρεία, θα ἔχη συμφέρον νὰ ἐλέγξῃ ἔαν ἢ μέχρι τούτου πρόοδος τῆς ἐργασίας παρὰ τῶν προκατόχων ἐταιρειῶν ἐξειλίχθη καλῶς. Δέον, ὡς ἐκ τούτου, νὰ ἀναμένεται ἐξοικονόμησις ὠρισμένων δαπανῶν αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν συνέπειαν τῶν κακοτεχνιῶν (ὡς ὑψηλαὶ δαπάναι συντηρήσεως, μικρὰ διάρκειαι ζωῆς τοῦ ἔργου ἢ πλήρης καταστροφή τούτου λόγω δυσμενῶν καιρικῶν συνθηκῶν).

iii) Ἐκπαίδεισις ἐγγωρίου τεχνικοῦ προσωπικοῦ. Λόγω τῆς σχετικῆς ἀνεπαρκείας εἰδικευμένου τεχνικοῦ προσωπικοῦ εἰς τὰς ὑπαναπτύκτους χώρας, ὠρισμέναί τούτων (π.χ. Περού, Ἰνδία, Αἴγυπτος) ὑπέγραψαν διαφόρους μορ-

φας συνεργασίας με ξένας επιχειρήσεις δι' ώρισμένον χρόνον, με κύριον σκοπόν τήν εκπαιδευσιν ἐγγωρίου προσωπικοῦ.

"Όσον ἀφορᾷ ἐξ ἄλλου τὰ μικρὰ ἔργα, τὰ ὅποια ἂν καί ἐντάσσωνται εἰς τὸ πρόγραμμα τῆς περιοχῆς, δὲν εἶναι ἐν τούτοις δυνατὸν νὰ ἀναληφθοῦν διὰ διαγωνισμοῦ, ταῦτα θὰ διενεργοῦνται παρὰ τῶν μέχρι σήμερον Νομαρχιακῶν Ταμείων, τὰ ὅποια διαθέτουν ὠρισμένης ἐκτάσεως πείραν δι' αὐτὰ καὶ τῶν ΣΥΚΕΑ, ὅσον ἀφορᾷ τὰς μὴ δυναμένας νὰ ἀναληφθοῦν ὑπὸ ἀναδόχων ἐταιρειῶν μικρὰς συμπληρωματικὰς ὁδοῦς. Δέον ὅμως νὰ τονισθῇ ἐνταῦθα ὅτι εἰς τὸν καθορισμὸν τῶν ἐν λόγῳ ἔργων θὰ ἀπαιτῆται ὁμόφωνος ἀπόφασις συγκαταθέσεως τῶν Συμβούλων Ἀναπτύξεως παρὰ τοὺς Νομούς καὶ τῇ Διοικήσει. Ἄλλως, λόγῳ τῶν πολιτικῶν πιέσεων, ἐνδέχεται νὰ θεωροῦνται τὰ περισσότερα ἔργα ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐκτελεστοῦν με διαγωνισμὸν, ὅποτε τίποτε δὲν θὰ ἔχη μεταβληθῇ οὐσιαστικῶς, καὶ οἱ πολῖται θὰ βλέπουν διακηρύξεις προγραμμάτων καὶ οὐδεμίαν πραγματικὴν ἀλλαγὴν.

η. Τὸ νέον σύστημα τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως

"Όσον ἀφορᾷ τὴν τοπικὴν αὐτοδιοίκησιν ἔχει ἤδη ἀναφερθῆ ἡ ἀνάγκη καθιερώσεως συστήματος διὰ τοῦ ὁποίου θὰ ἀποδίδεται πλήρης αὐτοτέλεια εἰς ταύτην. Ἐχει ὡσαύτως ἀναφερθῆ ἡ τροποποίησις ταύτης πρὸς ὑποβοήθησιν τοῦ προγραμματισμοῦ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως.

Εἰδικώτερον, ὅσον ἀφορᾷ τὸ πρόβλημα τῆς αὐτοτελείας ταύτης, δέον νὰ τονισθῇ ὅτι αὕτη ἐπιβάλλεται νὰ εἶναι πλήρης καὶ νὰ ὑφίσταται μόνον δικαστικὸν ἔλεγχον. Μόνον κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον θὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἐξουδετέρωσις τῶν ὑπὸ ποικίλας μορφᾶς πολιτικῶν παρεμβάσεων μέχρι σήμερον εἰς τὸ ἔργον τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως.

"Ἰνα δὲ αὕτη δυνηθῇ νὰ ὑπηρετήσῃ πράγματι τὴν κοινωνικὴν πρόσδοον, δέον νὰ λάβῃ χώραν συντονισμὸς ὑπ' αὐτὴν πάντων τῶν ὑπηρεσιῶν, αἱ ὅποια ἀποβλέπουν εἰς τὴν προαγωγὴν τῆς κοινότητος. Σήμερον λειτουργοῦν δεκάδες χιλιάδων Νομικὰ Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου πολλὰ τῶν ὁποίων ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς ἐξυπηρετήσεως ὠρισμένων κοινωφελῶν σκοπῶν εἶναι ἐγκατεστημένα εἰς τὰ διάφορα σημεῖα τῆς χώρας, εἰσπράττουν, ὡς ἐξετέθη ἤδη, ἀξιοσημείωτον μέρος τοῦ κοινωνικοῦ εἰσοδήματος καὶ νέμονται τοῦτο ἄνευ οὐδενὸς οὐσιαστικοῦ ἐλέγχου. Ἐπιβεβλημένη ὡς ἐκ τούτου καθίσταται καὶ μεγάλης ἐθνικῆς σημασίας, ἡ κατόπιν προσεκτικῆς δι' ἐκάστην περιοχὴν μελέτης, περιέλευσις τῶν ἐν λόγῳ Νομικῶν Προσώπων ὑπὸ τοὺς Δήμους καὶ τὰς Κοινοτήτας τὰς ὁποίας πράγματι ἀφοροῦν. Μία τοιαύτη ἀπόφασις θὰ δημιουργήσῃ ἀμέσους ἀντιδράσεις λόγῳ τῶν θιγομένων ποικιλωνύμων συμφερόντων, ἀλλ' ἐκ ταύτης δέον νὰ ἀναμένωνται σοβαρώτατα καὶ ἄμεσα πλεονεκτήματα, τὰ ὅποια θὰ ἤξιζαν τὴν λήψιν μιᾶς τοιαύτης ἀποφάσεως. Τὰ πλεονεκτήματα ταῦτα συνίσταται βασικῶς εἰς τὸ ὅτι :

α) Θὰ δημιουργήσουν εἰς τὰς εὐρείας λαϊκὰς μάζας εὐνοϊκώτατον, ἄμεσον ψυχολογικὸν ἀντίκτυπον ἐκ τῆς συναισθήσεως ὅτι εἰς αὐτὰς ἀποδίδεται καὶ ὑπ' αὐτῶν θὰ ἐλέγχεται εἰς τὸ μέλλον ἡ διαχείρισις τοῦ παρ' αὐτῶν

λαμβανομένου εισοδήματος. Τοῦτο θὰ ἀποτελέσῃ τὸ πρῶτον βῆμα διὰ τὴν κατεύθυνσιν τοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὴν πίστιν του πρὸς τὸ κράτος τοῦ δικαίου καὶ τὴν ἰδέαν τῆς ἀναπτύξεως, ἡ ὁποία ἔχει τόσον σήμερον κλονισθῆ. Συνεπεία ταύτης ὁ πληθυσμὸς θὰ δύναται νὰ θεωρῆται πλέον ὡς ἐνεργητικὸν στοιχεῖον καὶ συμπαραστάτης εἰς τὸ ἔργον τῆς κυβερνήσεως καὶ θὰ ἐπιδείξῃ διάθεσιν διὰ σημαντικὰς περαιτέρω θυσίας.

β) Θὰ συνεπάγωνται τεραστίαν ἐξοικονόμησιν δαπανῶν λόγῳ τῶν μέχρι σήμερον ἀσυστόλων δαπανῶν εἰς πολυτελεῖς ἀμοιβὰς κλπ., αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν δαπανῶν τῶν ἐν λόγῳ Νομικῶν Προσώπων. Ἡ διαχείρισις τοῦ συνόλου τῶν ἐσόδων τούτων ἐξ ἄλλου θὰ ἀνατεθῆ εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος (Α.Τ.Ε.), τῆς ὁποίας ὅμως θὰ μεταβληθῆ ὁ τρόπος ἐκλογῆς τῆς διοικήσεως, πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ ἐνδεχομένου πολιτικῶν παρεμβάσεων μὲ τὸν κίνδυνον νὰ ἀπωλεσθῆ κερδιθεῖσα εὐνοια τοῦ πληθυσμοῦ. Αὕτη θὰ διοικῆται τοῦ λοιποῦ παρὰ διοικητικοῦ συμβουλίου ἀπαρτιζομένου ἐκ δώδεκα ἀντιπροσώπων (ἐνὸς ἐξ ἐκάστης Διοικήσεως) τῶν ἀντιστοιχῶν Κοινοτήτων (καὶ ὄχι τῶν Δήμων), ἐνὸς καθηγητοῦ τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας εἰς Ἀνωτάτην Σχολὴν τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ τοῦ γενικοῦ γραμματέως τοῦ ὑπουργείου Γεωργίας. Ὁ Διευθυντὴς ἐξ ἄλλου τῶν ἐπὶ μέρους ὑποκαταστημάτων τῆς Α.Τ.Ε., θὰ ὀρίζεται ἐκ τῶν ἀντιπροσώπων—προέδρων τῶν διαμερισμάτων (μετ' ἀπόφασιν τῶν οἰκείων συμβουλίων) καὶ θὰ πλαισιοῦται παρ' ἐνὸς Συμβούλου εἰδικοῦ εἰς τὰ προβλήματα τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως.

γ) Τὰ περισσεύοντα εἰς τὴν Α.Τ.Ε. ἐκ τῆς ὡς ἄνω διαχειρίσεως ἔσοδα, (τὰ ὁποῖα μέχρι σήμερον ἐχρησιμοποιοῦντο δι' ὑπερβολικὰς ἀμοιβὰς, τοποθετήσεις εἰς ἀκίνητα, ἐμπορικὰς πράξεις καὶ ἀνταγωνισμὸν τῶν ἰδιωτῶν) θὰ δύναται νὰ διατεθοῦν διὰ τὴν ἐκτέλεσιν σοβαρῶν ἔργων εἰς τὴν περιοχὴν. Ἐκάστη ἐπαρχία θὰ συγκεντρῶνῃ τὰ ἔσοδα τῆς περιοχῆς τῆς εἰς τὴν Α.Τ.Ε. Τὰ ἀναφερθέντα δὲ εἰς ἕτερον σημεῖον τοῦ παρόντος συμβούλια τῶν διαμερισμάτων συγκαλούμενα εἰς τὸ τέλος ἐκάστου μηνός, θὰ ἀποφασίζουσι τὰ κατὰ τὴν κρίσιν των ἔργα προτεραιότητος τῆς ἐπαρχίας. Ἀντίγραφον τῆς σχετικῆς ἀποφάσεως θὰ ἀποστέλλεται εἰς τὸν Σύμβουλον περιφερειακῆς ἀναπτύξεως εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Νομοῦ καὶ εἰς τὴν Α.Τ.Ε.

Τὸ ὑποκατάστημα τῆς Α.Τ.Ε. θὰ ὑποχρεοῦται νὰ ἀπαντήσῃ ἐὰν ὑφίστανται παρ' αὐτῇ περισσεύοντα ἔσοδα ἐκ τῆς διαχειρίσεως τῶν Ν.Π.Δ.Δ. καὶ ἐὰν δὲν ἐπαρκοῦν πρὸς κάλυψιν τοῦ συνόλου τῶν δαπανῶν τοῦ ἔργου, ἐὰν αὕτη δύναται νὰ παράσχῃ δάνειον καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους. Αἱ δυνατότητες τοῦ νὰ διαθέτῃ πλεόνασμα τῆς ὡς ἄνω μορφῆς ἢ Α.Τ.Ε. διευρύνονται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι πέραν τῆς ἐξοικονομήσεως δαπανῶν ἐκ τοῦ συντονισμοῦ τῆς ἐνιαίας διαχειρίσεως τῶν Ν.Π.Δ.Δ. θὰ λάβῃ χώραν καὶ κατάργησις ἐκείνων τὰ ὁποῖα ἱκανοποιοῦν, μὴ ὑφισταμένας πράγματι σήμερον ἀνάγκας. Ὁ Σύμβουλος ἐξ ἄλλου περιφερειακῆς ἀναπτύξεως θὰ δύναται νὰ συμβάλῃ ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ κράτους εἰς τὴν χρηματοδότησιν ἔργων, τὰ ὁποῖα θεωροῦνται παρ' αὐτοῦ ὡς ἔργα προτεραιότητος :

α) Διὰ τῆς μεταθέσεως πιστώσεως ἐξ ἄλλου ἔργου.

β) Διὰ τῆς ἐγγραφῆς εἰς τὸν ἐπόμενον προϋπολογισμὸν σχετικοῦ κονδυλίου καὶ τῆς διαμεσολαβήσεώς του πρὸς ἔγκρισίν του ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως.

Οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ διαμερίσματος λαμβάνοντες τὰς ἀπαντήσεις τῆς Α.Τ.Ε. καὶ τοῦ Συμβούλου Ἀναπτύξεως θὰ ἀποφασίσουν διὰ τὴν κάλυψιν τοῦ τελικοῦ ὑπολοίπου τῶν δαπανῶν :

α) εἴτε δι' ἀποδοχῆς τῶν ὄρων δανεισμοῦ τῆς Α.Τ.Ε.

β) εἴτε δι' ἀποφάσεως συνεισφορᾶς τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς ἢ τοῦ συγκεκριμένου χωρίου ἢ χωρίων, τὰ ὅποια ἐξυπηρετοῦνται διὰ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἔργου. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην δύναται νὰ ἀποφασίσουν σύγκλησιν γενικῆς συνελεύσεως τῶν δημοτῶν τῶν καθ' ἕκαστον χωρίον πρὸς λήψιν παρ' αὐτῶν ἀποφάσεων περὶ τῆς διαθέσεως καὶ τοῦ τρόπου τῆς συνεισφορᾶς των (χρηματικῆ, προσωπικῆ ἐργασία κλπ.).

Εἰς περίπτωσιν λήψεως τῆς τελικῆς ἀποφάσεως ἐκ μέρους τῶν ἀντιπροσώπων θὰ ἀποστέλλεται ἀντίγραφον ταύτης εἰς τὴν Α.Τ.Ε. καὶ τὸν Σύμβουλον ἀναπτύξεως καὶ προκηρύσσεται δημόσιος διαγωνισμὸς διὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ ἔργου.

Τοιοιουτρόπως ἡ τοπικὴ αὐτοδιοίκησις θὰ ἔχη οὐσιαστικῶς ἀναλάβει διὰ τῆς περιελεύσεως ὑπ' αὐτὴν τῶν νομικῶν προσώπων :

α) Τὴν δημοσίαν ὑγείαν τοῦ πληθυσμοῦ, ἡ ὅποια σήμερον εὑρίσκεται εἰς ἀνεκτὰ μόλις ἐπίπεδα.

β) Τὴν ἐκπαίδευσιν τῆς περιοχῆς, δυναμένη νὰ τὴν προσαρμόσῃ ταύτην πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῶν ἀναγκῶν τῶν ἔργων καὶ γενικῶς τῆς οἰκονομικῆς διαρθρώσεως τῆς περιοχῆς.

γ) Τὴν πρόνοιαν, διὰ τῆς διαχειρίσεως τῶν Ν.Π.Δ.Δ. τῶν σχετιζομένων με συντάξεις κλπ. Ἐνταῦθα ὑπάρχουν περιθώρια ἀναδιαρθρώσεως παρ' αὐτῆς.

Δὲν θὰ περιέλθουν τὸναντίον ὑπὸ τὴν τοπικὴν αὐτοδιοίκησιν τὰ Ν.Π.Δ.Δ. τὰ σχετικὰ με τὴν εἴσπραξιν τῶν ἐσόδων τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ (Ἐφορεῖαι, Δημόσια Ταμεῖα).

Τὰ ἀντίστοιχα ἔσοδα καὶ ἡ διαχείρισις τῶν δαπανῶν τῶν Ν.Π.Δ.Δ. θὰ ἀποδοθοῦν καὶ εἰς τοὺς Δήμους, οἱ ὅποιοι δύναται νὰ αὐτοεξυπηρετηθοῦν διὰ τῶν ὑπηρεσιῶν των, θὰ ἔχουν τὴν αὐτὴν πρὸς τὰς κοινότητας αὐτοτέλειαν, ἀλλὰ δὲν θὰ συμμετάσχουν εἰς τὰς ἐνώσεις τούτων.

Τέλος, δεόν νὰ σημειωθῇ, ὅτι εἰς περίπτωσιν υἱοθετήσεως τῶν ὡς ἄνω ὀργανωτικῶν πλαισίων καὶ μηχανισμοῦ λειτουργίας τοῦ δημοσίου τομέως, ἀπαιτεῖται ἡ ἐκπόνησις πλέον ἐξειδικευμένων μελετῶν πρὸς ἐπίλυσιν τῶν ἀνακυπτόντων εἰδικώτερον κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν του προβλημάτων.

Β Ι Β Λ Ι Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

Ἀγγελοπούλου Α. : «Ὁ ρόλος τοῦ Κράτους εἰς τὴν οἰκονομικὴ ἀνάπτυξιν». Εἰς περιοδικὸν «Νέα Οἰκονομία». Μάϊος 1962.

Δελτίον Οἰκονομικῶν Πληροφοριῶν : «Οἱ ἀνασταλτικοὶ παράγοντες τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως». Ἀριθ. τεύχ. 222. Ἀπρίλιος 1961.

- Δελτίον Οικονομικῶν Πληροφοριῶν: «Προβλήματα περιφερειακῆς ἀναπτύξεως». Ἀριθ. τεύχ. 216. Σεπτέμβριος 1960.
- Κανελλοπούλου Α.: «Ἀπόψεις περὶ τῆς ἀναπτύξεως τῆς Ἑλληνικῆς Οἰκονομίας» Ἀθῆναι 1962.
- Τσουδεροῦ Ἰ.: «Οἱ Γεωργικοὶ συνεταιρισμοὶ ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς ἑλληνικῆς κοινωνικῆς διαρθρώσεως». Ἀθῆναι 1960.
- Τσουδεροῦ Ἰ.: «Τοπικὴ ἀνάπτυξις καὶ ἀγροτικὴ πολιτικὴ». Ἀθῆναι 1961.
- Hicks K. Ursula: «Development from Below». Local Government and Finance in Developing Countries of the Commonwealth. Oxford. At the Clarendon Press 1961.
- Marsall A.: «Consolidated Loan Funds of Local Authorities». London 1938.
- Prest A.: «A Fiscal Survey of the British Carribean». 1957.
- Quarterly Journal of the Local Self-Government Institute: «White Paper in Local Administration in Madras». January 1957.
- Young Allan: «Approach to Local Self-Government in British Guiana». London 1958.
- Ward B.: «Ἑλληνικὴ περιφερειακὴ ἀνάπτυξις» Εἰς σειρὰν Οἰκονομικῶν Μονογραφιῶν τοῦ Κέντρου Οἰκονομικῶν Ἐρευνῶν. Ἀριθ. 4. Ἀθῆναι 1963.